

Ruimte voor ontmoeting

Beleidskader voor het stimuleren, faciliteren en accommoderen van inwonersinitiatieven

Samenvatting

In *Ruimte voor ontmoeting* beschrijven we hoe we inwonersinitiatieven stimuleren, faciliteren en accommoderen. Het beleid is onderdeel van de inhoudelijke opgave 'een sociale stad blijven' uit het Nijmeegse coalitieakkoord 2018-2022. Het primaire doel is een bijdrage te leveren aan de versterking van de sociale cohesie en maatschappelijke participatie van inwoners in de dagelijkse leefomgeving. Dit wordt versterkt wanneer mensen elkaar kennen en ontmoeten.

De aangewezen ruimtes voor deze ontmoetingen zijn traditioneel de wijkaccommodaties, die zijn ontstaan in de tijd van de verzorgingsstaat. Nu wij als gemeente transformeren naar een participatiesamenleving kijken wij opnieuw naar de rol van deze accommodaties. De functie van de gemeente is steeds meer die van een verbinder en facilitator. Door de huidige focus op beheer en exploitatie sluit de bestaande werkwijze van de wijkaccommodaties hier niet goed op aan. In *Ruimte voor Ontmoeting* geven wij vorm aan onze nieuwe rol: de focus ligt niet langer op 'onze stenen' maar vooral op het mogelijk maken én stimuleren van activiteiten.

1. Wat willen we bereiken?

De ambitie is een activerend wijkaccommodatiebeleid dat zowel sociale cohesie als maatschappelijke participatie in stadsdelen stimuleert en faciliteert. Door ruimte te creëren voor sociale samenhang en leefbaarheid in de wijken dragen we bij aan de doelen vanuit de opgave 'een sociale stad blijven' op het gebied van preventie en ondersteuning in de dagelijkse leefomgeving. We zetten daarbij in op drie basisfuncties:

- A. Het stimuleren en mogelijk maken van ontmoeten en participeren.
- B. Het geven van informatie en advies.
- C. Ruimte geven aan ondersteuning, zo licht en dichtbij mogelijk.

Om invulling te geven aan deze ambitie en de drie basisfuncties hebben we de volgende uitgangspunten geformuleerd:

- De focus verschuift van exploitatie en beheer naar aandacht en ruimte creëren voor ontmoeting en inwoners(initiatieven).
- De inzet van vastgoed is gebaseerd op beleidsdoelen (Wmo, Jeugdwet, Participatiewet) en op de behoefte/vraag van het stadsdeel.
- Permanent gehuisveste huurders in wijkaccommodaties hebben een maatschappelijk doel en leveren een bijdrage aan de participatie en sociale cohesie in het stadsdeel.
- Laagdrempelig welzijns- en zorgaanbod met een informatie- en advies- en/of ontmoetingsfunctie, zoals een Stip, krijgen voorrang bij permanente huisvesting in een wijkaccommodatie.
- Er is ruimte voor nieuwe initiatieven en voor de inbreng en betrokkenheid van inwoners.
- De mogelijkheid van het nultarief voor inwonersactiviteiten wordt gehandhaafd.
- Er wordt efficiënt gebruik gemaakt van bestaand vastgoed, ook van derden.
- Er is ruimte voor maatwerk.

2. Wat gaan we doen?

In dit nieuwe wijkaccommodatiebeleid staat het mogelijk maken van ontmoetingen en het stimuleren van activiteiten centraal. Dit gebeurt via gemeentelijke subsidiëring van activiteiten of ruimtes en ondersteuning op de programmatische sturing van wijkaccommodaties. Daarnaast garanderen we per stadsdeel minimaal een, en mogelijk meer, plekken waar de drie geformuleerde basisfuncties ingevuld en gehuisvest worden. Dat kan in de bestaande wijkaccommodaties, maar ook in andere ruimtes die in gemeentelijke of particulier bezit zijn. Om hierin maatwerk mogelijk te maken, sluiten we dienstverleningsovereenkomsten met de locaties en maken we afspraken over het permanent verhuren van ruimtes.

3. De uitvoeringsagenda: wat zijn de vervolgstappen?

De vaststelling van dit beleid is de eerste stap. Daarna gaan we met inwoners, instellingen en andere betrokkenen kijken we naar de behoeftes in de stadsdelen. De bovenstaande uitgangspunten zijn hierbij leidend. Daarnaast wordt er rekening gehouden met:

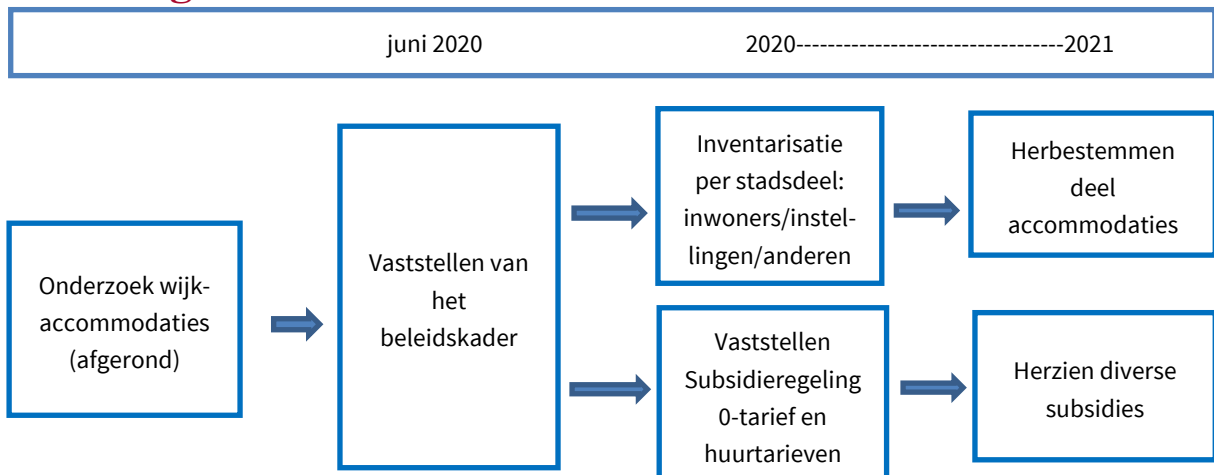
- dat de bestaande gebiedsgebonden inwonersinitiatieven behouden blijven;
- de eventuele doorontwikkeling of dat herbestemming van een gemeentelijk beheerde wijkaccommodatie volgt na de realisatie van een voor alle betrokkenen aanvaardbare oplossing;

Het verleggen van focus naar ruimte creëren voor ontmoeting en (inwoners)initiatieven zorgt ervoor dat we ook kijken naar het stimuleren van het gebruik van accommodaties van derden. Daarnaast is de uitvoering van tarieven in de wijkaccommodaties niet uniform, waardoor schreefgroei is ontstaan. Dit geldt ook voor de inzet van het nultarief. Het is noodzakelijk om in de volgende stap de uitvoering zo vorm te geven dat de regels weer eenduidig worden toegepast.

De bestedingsruimte van het beleid wordt bepaald door de transformatieopdracht uit de stadsbegroting 2019-2022. Vrijkomende exploitatiemiddelen door mogelijke herbestemming van wijkaccommodaties blijven binnen het taakveld Samenkracht en Burgerparticipatie en worden in lijn met dit beleid ingezet. Dit betekent dat:

- de eventueel vrijkomende exploitatiemiddelen beschikbaar blijven binnen het taakveld Samenkracht en Burgerparticipatie;
- de vrijkomende exploitatiemiddelen eerst worden gebruikt om de impact van de transformatie op te vangen in een stadsdeel. Overgebleven middelen worden stedelijk ingezet ten behoeve van het beoogde beleid.

Planning

Inhoudsopgave

Samenvatting	2
Inleiding	5
Leeswijzer	5
1. Wat willen we bereiken?	6
Wijkaccommodaties als onderdeel van het sociale domein	6
Probleemanalyse	6
<i>Het huidige wijkaccommodatiebeleid is niet activerend</i>	6
De ambitie: een activerend wijkaccommodatiebeleid dat...	7
<i>Sociale cohesie en maatschappelijke participatie stimuleert en faciliteert</i>	7
<i>Zelfregie bevordert en (escalerende) problemen voorkomt</i>	7
De inzet: focus op drie basisfuncties	7
A. <i>Het stimuleren en mogelijk maken van ontmoeten en participeren</i>	7
B. <i>Het geven van informatie en advies</i>	7
C. <i>Ruimte geven aan ondersteuning, zo licht en dichtbij mogelijk</i>	7
Uitgangspunten voor het realiseren van de basisfuncties	8
2. Wat gaan we doen?	9
A. Het stimuleren van inwonersinitiatieven ten behoeve van participatie	9
<i>Een sociaal coördinator ter stimulering van programmatische sturing</i>	9
<i>Analyse welzijnssubsidies Maatschappelijke Ontwikkeling (MO) en Wijkmanagement (WM)</i>	9
B. Gemeentelijk gegarandeerde locatie(s) per stadsdeel	10
<i>Voorwaarden voor de gemeentelijk gegarandeerde locatie(s)</i>	10
<i>Maatwerk per plek via een dienstverleningsovereenkomst (DVO)</i>	10
<i>Permanente verhuur in gemeentelijke wijkaccommodaties</i>	10
3. Aan de slag: de uitvoeringsagenda	12
Transformatieproces <i>Ruimte voor ontmoeting</i>	12
<i>Transformatieplannen per stadsdeel – start 2020</i>	12
Visieontwikkeling op de sterke sociale basis	13
<i>Interventieplan fase 4 (interventie nummer 1) – gereed begin 2021</i>	13
Ontwikkelen nieuwe tarievennota	13
<i>Herijken van tarieven – start 2020</i>	13
Stimuleren van het gebruik van accommodaties van derden	13
<i>Beschikbaar maken kaart met infrastructuur van ontmoetingsplekken – start 2020</i>	13
<i>Aanpassen van bestemmingsplannen sportaccommodaties – uitvoering 2021</i>	13

Inleiding

In het *coalitieakkoord Nijmegen: samen vooruit (2018-2022)* is benoemd dat we efficiënter gebruik willen maken van onze wijkaccommodaties.¹ De bestaande werkwijze van de accommodaties is vooral faciliterend van aard. Het komt onvoldoende tegemoet aan de vragen van inwoners en is weinig flexibel. We kiezen daarom voor een herziening van ons wijkaccommodatiebeleid. Waar beleid, beheers- of bedrijfsafspraken eerder versnipperd zijn gemaakt, ligt er met *Ruimte voor ontmoeting* een overkoepelend beleid dat aansluit bij onze doelen vanuit het sociale domein.

Het bevorderen van een inclusieve en veerkrachtige stad met een sterke sociale basis staat centraal. Hiermee geven we richting aan een van de vier inhoudelijke opgaves uit het coalitieakkoord: een sociale stad blijven.² We zetten in op het versterken van de sociale cohesie en maatschappelijke participatie in de Nijmeegse stadsdelen. Zo dragen we bij aan preventie en ondersteuning van onze inwoners, dichtbij hun dagelijkse leefomgeving. Dit doen we door nadruk te leggen op ontmoeting en (inwoners)initiatieven én door te zorgen voor aantrekkelijke en toegankelijke accommodaties. Om hier een impuls aan te geven hebben we het bestaande beleid tegen het licht gehouden, zowel beleids- als bedrijfsmatig. We hebben onszelf de fundamentele vraag gesteld: wat is ook al weer de bedoeling? Het antwoord betekent een trendbreuk. We focussen ons niet meer op ‘onze stenen’ (beheer en exploitatie van wijkaccommodaties), maar op het bieden van ruimte in de brede zin van het woord. Dit doen we door het stimuleren en faciliteren van activiteiten en ontmoeting.³

Leeswijzer

Het eerste hoofdstuk gaat over het *wat en waarom*. Hier worden de probleemanalyse, onze ambitie en uitgangspunten toegelicht. Hoofdstuk twee stelt het *hoe* centraal. Hier worden de twee beleidssporen toegelicht waarmee we onze ambitie vormgeven: het stimuleren van inwonersinitiatieven en gemeentelijke gegarandeerde plek(ken). Deel drie is de uitvoeringsagenda. Hier beschrijven we de vervolgstappen die voortkomen uit het beleid.

---

¹ [Nijmegen: samen vooruit Coalitieakkoord 2018-2022](#), p. 23.

² De andere drie zijn duurzame stad, economische veerkrachtige stad en aantrekkelijke stad. Kijk voor meer informatie: <https://www.nijmegen.nl/over-de-gemeente/burgemeester-en-wethouders/coalitieakkoord-samen-vooruit/>.

³ We hanteren de term ‘plek’ waarmee we een fysieke ruimte of accommodatie bedoelen.

1. Wat willen we bereiken?

Wijkaccommodaties als onderdeel van het sociale domein

Ruimte voor ontmoeting is onderdeel van de inhoudelijke opgave ‘een sociale stad blijven’ en geeft invulling aan het principe: “We willen een Sociale Stad zijn en blijven: een ongedeelde stad waar iedereen meetelt en meedoet naar vermogen; ongeacht achtergrond, leeftijd of beperking”.⁴ We beogen, zoals is benoemd in het coalitieakkoord (2018-2022), inwoners te activeren door initiatieven en zelforganisatie te stimuleren en te ondersteunen om ze zo actief deel te laten nemen aan de samenleving.⁵

Deze ambitie sluit aan bij het *interventieplan – fase 4*, waarin door middel van tien interventies vorm wordt gegeven aan de opgave ‘een sociale stad blijven’. Daarnaast is het in lijn met de Wet maatschappelijke ondersteuning (Wmo) en de Jeugdwet. Via deze wetten is de gemeente onder andere verantwoordelijk voor het bevorderen van de leefbaarheid en sociale samenhang, zodat mensen zo lang mogelijk en zo zelfstandig mogelijk in de eigen omgeving kunnen blijven wonen. We voorkomen en lossen problemen zoveel mogelijk op waar ze ontstaan: “In het gewone leven, op plekken waar mensen en kinderen van nature komen: op scholen, bij mensen thuis, in buurten, bij verenigingen, zo normaal en dichtbij mogelijk”.⁶ Wijkaccommodaties zijn dus geen doel op zichzelf, maar spelen als algemene voorziening een belangrijke rol binnen het sociale domein.

Problemanalyse

Het huidige wijkaccommodatiebeleid is niet activerend

Met *Ruimte voor ontmoeting* bevorderen we sociale cohesie en maatschappelijke participatie door het stimuleren en ondersteunen van inwonersactiviteiten en ontmoetingen. De bestaande, historische gegroeide en vooral faciliterende werkwijze van het wijkaccommodatiebeleid draagt hier op dit moment te weinig aan bij. Verschillende wijkaccommodaties zijn onderbenut en niet uitnodigend genoeg op het gebied van maatschappelijke participatie. Ze komen onvoldoende tegemoet aan de vragen en wensen van inwoners en zijn door de huidige focus op exploitatie en beheer weinig flexibel. Dit blijkt uit diverse onderzoeken van de afgelopen jaren naar de huidige vierentwintig accommodaties. De belangrijkste conclusies daaruit zijn:

1. De spreiding van beschikbare ruimte in gemeentelijke wijkaccommodaties voor inwonersactiviteiten (in m²) over de stadsdelen is onevenredig. Zo heeft Nijmegen-Noord het hoogste aantal vierkante meters per inwoner en Nijmegen-Nieuw-West het minst.
2. De inbreng en betrokkenheid van inwoners bij de wijkaccommodaties is gering en per stadsdeel verschillend.
3. De wijkaccommodaties kennen een centrale aansturing vanuit de afdeling Vastgoed, Sport Accommodaties (VSA), wat gebiedsgericht maatwerk per stadsdeel bemoeilijkt. Daarnaast is het beheer faciliterend van aard en is er geen programmatische sturing.
4. Er is geen beleidskader voor permanente huur. Bepaalde wijkaccommodaties, zoals de Klif in Nijmegen-Noord en Titus Brandsma in Nijmegen-Oud-West, zijn meer een school of een dienstencentrum, dan een plek voor inwonersactiviteiten. Daarnaast zitten in sommige panden commerciële huurders, zoals een tandarts of fysiotherapeut.
5. De inzet en toekenning van het nultarief voor inwonersactiviteiten kent een historisch gegroeide werkwijze. Een heldere en uniforme uitvoering van de regels ontbreekt.
6. De bezettingsgraad verschilt sterk per stadsdeel. Er zijn locaties met hoge leegstand.
7. Jaarlijks kosten de wijkaccommodaties de gemeente in de begroting (baten-lasten) ruim € 7 miljoen.

⁴ [Interventieplan – fase 4. Opgave Sociale Stad](#), p. 24.

⁵ Nijmegen: samen vooruit Coalitieakkoord 2018-2022, p. 23.

⁶ [Veur Mekãör](#), p. 5.

De ambitie: een activerend wijkaccommodatiebeleid dat...

Sociale cohesie en maatschappelijke participatie stimuleert en faciliteert

Met het nieuwe beleid ondersteunen en stimuleren we initiatieven van inwoners en zelforganisaties. De activiteiten van inwoners en organisaties zijn aanleiding om elkaar te ontmoeten en actief deel te nemen aan de samenleving. Hiermee creëren we meer samenredzaamheid en verwachten we mensen te motiveren om talenten te ontwikkelen en activiteiten te organiseren. We bevorderen actief de vorming van inclusieve inwonersnetwerken en initiatieven ter versterking van de sociale cohesie en maatschappelijke participatie in de Nijmeegse stadsdelen.

Zelfregie bevordert en (escalerende) problemen voorkomt

Naast het versterken van sociale cohesie en participatie leveren we met dit beleid ook een bijdrage aan het laagdrempelig en dichtbij organiseren van hulp en ondersteuning in de eigen leefomgeving. Dit met het idee dat mensen op die manier zo lang mogelijk en zo zelfstandig mogelijk in de eigen buurt blijven wonen. Met preventie en lichte zorg voorkomen we problemen én lossen we ze op waar ze ontstaan. Zo stimuleren we de zelfregie en de vorming van een sociaal netwerk, verhogen we de leefbaarheid en voorkomen we (grotere) sociale problemen in de Nijmeegse stadsdelen.

De inzet: focus op drie basisfuncties

Om onze ambitie te realiseren zetten we in op drie basisfuncties:

- A. Het stimuleren en mogelijk maken van ontmoeten en participeren.
- B. Het geven van informatie en advies.
- C. Ruimte geven aan ondersteuning, zo licht en dichtbij mogelijk.

A. Het stimuleren en mogelijk maken van ontmoeten en participeren

Ontmoeten en deelnemen is in onze visie gericht op het faciliteren van inwonersinitiatieven en het opbouwen en ondersteunen van het sociale netwerk, waaraan wijkinwoners naar eigen kracht en vermogen participeren. Het sociale netwerk van een individu verschilt in grootte en samenstelling. Ze bestaan uit hechte contacten tussen mensen die elkaar regelmatig zien, maar ook uit contacten op afstand of met een los karakter. Een groot en actief sociaal netwerk leidt tot meer welbevinden, meer zelfredzaamheid en een groter gevoel van eigenwaarde en kan een zorg- en ondersteuningsfunctie vervullen.

In de Nijmeegse stadsdelen willen wij een laagdrempelige basisinfrastructuur aan locaties waar activiteiten en ontmoeting plaatsvinden. Het is belangrijk dat mensen zich welkom en vertrouwd voelen en dat deze naar behoefte over de stad zijn verdeeld. Daarom is de insteek dat deze infrastructuur bestaat uit zowel gemeentelijk beheerde locaties, als ruimtes van particulieren. Stadsdelen die meer locaties nodig hebben, krijgen die ook.

B. Het geven van informatie en advies

Een laagdrempelig en zichtbaar informatie- en adviespunt, zoals een Stip, helpt niet alleen de zelfregie te versterken, maar wijst inwoners op de mogelijkheid om zelf aan de slag te gaan, initiatieven te ontplooiën en zich te verbinden. Het ondersteunt het bouwen en tot bloei komen en van (buurt)netwerken. Activiteiten moeten daarom vindbaar zijn én inwoners moeten om een plek hebben om hun activiteiten te laten plaatsvinden.

C. Ruimte geven aan ondersteuning, zo licht en dichtbij mogelijk

Er wordt in Nijmegen gestuurd op een stelselwijziging van welzijn en zorg in 2021. Het huidige stelsel behaalt niet de gewenste doelen. Door meer gebiedsgericht te gaan werken, door bijvoorbeeld de beoogde brede basis teams, komen welzijns- en zorgwerkers dichterbij hun doelgroep te zitten en leren ze de netwerken in het gebied beter kennen. Zo wordt professionele samenwerking versterkt waardoor risico's eerder worden gesignaleerd en opgepakt. Wij voorzien een plek voor wijkaccommodaties in deze aanpak, vanuit de gedachte dat het gezamenlijk

onderbrengen van inwonersinitiatieven op een plek waar ook laagdrempelig welzijn- en zorgaanbod met een aanloop en ontmoetingsfunctie is gehuisvest elkaar versterkt en zo een meerwaarde creëert voor de stadsdelen. Dit vraagt om een goede balans tussen ruimte voor permanente huur en voor inwonersactiviteiten.

Uitgangspunten voor het realiseren van de basisfuncties

Om invulling te geven aan de ambitie en de drie basisfuncties hebben we uitgangspunten geformuleerd. Deze geven aan wat wij belangrijk vinden en welke kant we op gaan. De algemene uitgangspunten zijn dat:

- de focus verschuift van exploitatie en beheer naar aandacht en ruimte creëren voor ontmoeting en inwoners(initiatieven);
- de inzet van vastgoed is gebaseerd op beleidsdoelen (Wmo, Jeugdwet, Participatiewet) en op de behoefte/vraag van het stadsdeel;
- permanent gehuisveste huurders in wijkaccommodaties hebben een maatschappelijk doel en leveren een bijdrage aan de participatie en sociale cohesie in het stadsdeel;
- laagdrempelig welzijns- en zorgaanbod met een informatie- en advies- en/of ontmoetingsfunctie, zoals een Stip, krijgen voorrang bij permanente huisvesting in een wijkaccommodatie;
- er is ruimte voor nieuwe initiatieven en voor de inbreng en betrokkenheid van inwoners;
- de mogelijkheid van het nultarief voor inwonersactiviteiten wordt gehandhaafd;
- er wordt efficiënt gebruik gemaakt van bestaand vastgoed, ook van derden.
- Er is ruimte voor maatwerk.

Om de bovenstaande uitgangspunten in te vullen is een transformatie van de wijkaccommodaties noodzakelijk. Dat betekent dat we goed kijken naar de drie basisfuncties en in hoeverre de huidige wijkcentra daaraan voldoen (of bijdragen). Hoe we dit gaan doen, lichten we toe in hoofdstuk drie.

2. Wat gaan we doen?

We geven invulling aan het beleid door middel van twee sporen:

- A. Het stimuleren van inwonersinitiatieven ten behoeve van participatie
- B. Gemeentelijk gegarandeerde locatie(s) per stadsdeel

A. Het stimuleren van inwonersinitiatieven ten behoeve van participatie

De focus van het beleid ligt op het stimuleren en faciliteren van inwonersinitiatieven en het vergroten van sociale netwerken van inwoners. Zo bevorderen wij dat iedereen kan meedoen en bijdraagt aan de versterking van de sociale cohesie en maatschappelijke participatie in de Nijmeegse stadsdelen. Het initiatief ligt bij inwoners en hun organisaties en ze kunnen door de gemeente ondersteund worden via de bekostiging van activiteiten of een ruimte (of een combinatie van de twee). Daarnaast ondersteunen en/of stimuleren we inwoners actief bij het ontwikkelen van nieuwe initiatieven. De vrijkomende middelen vanuit de transformatieopdracht worden hiervoor ingezet.

Activiteiten

Stimulering van een initiatief kan via directe activiteitensubsidie van de gemeente. Indirecte steun vindt plaats bijvoorbeeld door professionele ondersteuning vanuit welzijns- en zorgorganisaties, zoals het opbouwwerk en het jongerenwerk.

Ruimte

Stimulering via een ruimte betekent dat de gemeente een initiatief ondersteunt door het faciliteren van een plek die in eigendom is van de gemeente of door het huren van een ruimte mogelijk te maken door het geven van subsidie.

Een sociaal coördinator ter stimulering van programmatische sturing

Ter stimulering van programmatische sturing op gemeentelijke gegarandeerde plekken onderzoeken we de mogelijkheid om in stadsdelen, waarin het organisatievermogen van de inwoners lager is, een sociaal coördinator aan te stellen. Deze (nieuwe) welzijnsfunctie is onderdeel van de opdracht aan de sterke sociale basis en is een vorm van opbouwwerk verbonden aan een fysieke locatie. De coördinator komt naast de (faciliterende) beheerder te staan, staat in goed contact met het stadsdeel en is verantwoordelijk voor:

- de continuïteit en ondersteuning van activiteiten binnen de locatie. Daarbij worden inwoners gestimuleerd om zelfstandig activiteiten op te pakken;
- een bruisende plek door middel van een activerende programmering, het brengen van reuring en het aanjagen van nieuwe activiteiten;
- een goede sfeer en toegankelijkheid voor verschillende groepen, waarbij aandacht is voor het bereik van kwetsbare en oudere inwoners;
- de begeleiding en lichte ondersteuning aan vrijwilligers en bezoekers met een rugzakje.

Analyse welzijnssubsidies Maatschappelijke Ontwikkeling (MO) en Wijkmanagement (WM)

Om dit spoor te optimaliseren is een analyse van het welzijnssubsidiebeleid van MO en WM nodig. MO kent een breed spectrum aan subsidies gericht op organisaties, doelgroepen en activiteiten ter stimulering van de WMO- en jeugd doelstellingen. WM kent subsidieregelingen voor wijkactiviteiten en inwonersinitiatieven die ook in deze lijn liggen. Daarnaast vindt er ook indirecte subsidie plaats via het nultarief voor inwonersinitiatieven, waarmee gratis gebruik gemaakt wordt van ruimtes in wijkaccommodaties. De kaders voor al deze subsidies zijn toe aan een update. Hier komen we in het volgende hoofdstuk op terug.

B. Gemeentelijk gegarandeerde locatie(s) per stadsdeel

Het aanbod van ontmoetingslocaties in de stad is breder dan alleen gemeentelijke wijkaccommodaties. Nijmegen kent een diverse infrastructuur aan plekken voor ontmoeting en initiatieven, zoals de kaart op de volgende pagina (figuur 1) inzichtelijk maakt. Vanuit dit beleid garanderen we in alle stadsdelen minimaal één, en waar nodig meer, toereikende en bereikbare locaties waar we de drie basisfuncties realiseren. Een gegarandeerde plek hoeft niet per se in gemeentelijk eigendom of beheer te zijn. We bieden hiermee ruimte aan sociale ondernemingen en inwonersinitiatieven om zich verder te ontwikkelen.

Voorwaarden voor de gemeentelijk gegarandeerde locatie(s)

Aan de gemeentelijke gegarandeerde locaties zijn eisen verbonden. Deze gelden zowel voor gemeentelijke als niet gemeentelijke accommodaties. De gemeentelijke gegarandeerde plekken moet een continue basis bieden voor inwoners en huurders. Daarnaast is voorwaardelijk voor deze plekken dat ze betaalbaar, aantrekkelijk en nabij zijn voor inwoners. Ze zijn toegankelijk in fysieke en sociale zin en uitnodigend voor iedereen om te bezoeken en te participeren.⁷ Als middel om bereikbaarheid te garanderen is handhaving van het nultarief een uitgangspunt. Ook zetten we in op multifunctioneel ruimtegebruik, zodat er zo weinig mogelijk leegstand is en verhuurbare ruimtes voor verschillende activiteiten te gebruiken zijn. Beheerders, huurders en gebruikers vervullen hun taken en rollen zodanig dat inclusie wordt versterkt en inwoners en vrijwilligers zich optimaal betrokken voelen bij de plek en er actief zijn. Daarbij wordt, waar mogelijk, mede uitvoering gegeven aan het doel van de participatiewet om zoveel mogelijk mensen, met en zonder arbeidsbeperking, weer aan de arbeidsmarkt deel te laten nemen.

Maatwerk per plek via een dienstverleningsovereenkomst (DVO)

We gaan per gemeentelijk gegarandeerde locatie werken met een dienstverleningsovereenkomst (DVO) die voor een belangrijk deel gebiedsgericht ingekleurd en aangestuurd wordt. Samenwerking tussen de afdelingen Maatschappelijke Ontwikkeling en Wijkmanagement als opdrachtgevers ligt daarbij voor de hand. Inbreng van inwoners hierbij is gewenst en wordt nader onderzocht.

In de praktijk is de uitvoering en daarmee het opdrachtnemersrol veelal in handen van de afdeling Vastgoed, Sport en Accommodaties. Zij zijn de beheerder en exploitant van de huidige wijkaccommodaties. In de DVO maken we de vertaling van de voorwaarden naar de praktijk. We gaan hierbij op zoek naar de maximale ruimte binnen de wet en regelgeving om inwonerswensen mogelijk te maken (bijvoorbeeld ten aanzien van zelf koken). Naast beheersmatige aspecten wordt hierin aandacht besteed aan inhoudelijke aspecten, zoals bereikbaarheid, toegankelijkheid en doelgroepenbereik. De afspraken hierover zijn afgestemd op de betreffende stadsdeel.

Permanente verhuur in gemeentelijke wijkaccommodaties

Aan een gegarandeerde plek in gemeentelijk beheer worden extra voorwaarden verbonden op het gebied van permanente verhuur. Het is belangrijk dat het gezamenlijk huisvesten, op een plek waar ook inwonersactiviteiten plaatsvinden, een pluspunt is voor de gebruikers en een meerwaarde heeft voor het stadsdeel. Er is een goede balans nodig tussen de beschikbare ruimte voor permanente en incidentele huur door organisaties en inwoners. De voorwaarden voor permanente huur zijn dat de organisaties:

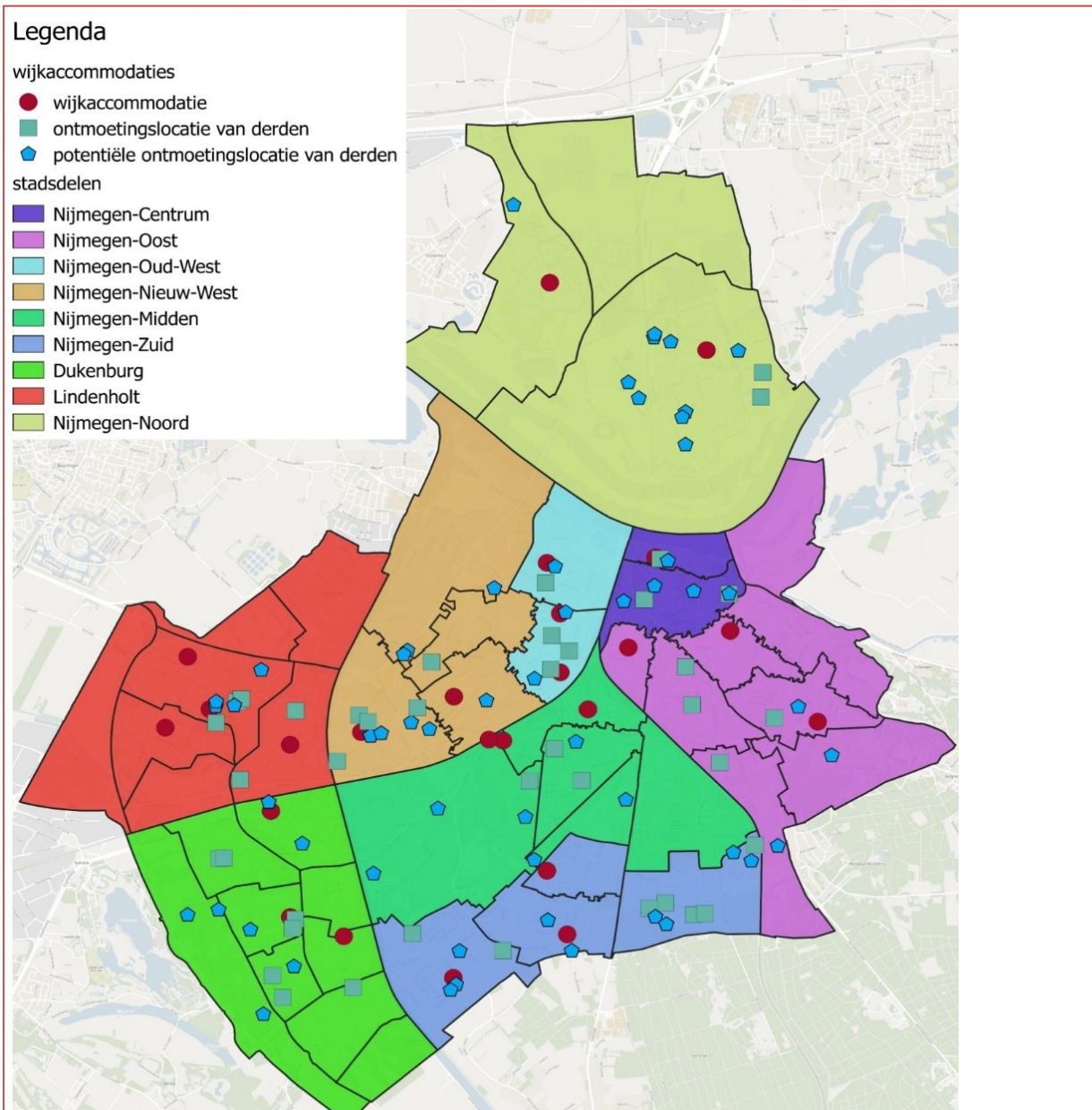
- een maatschappelijk doel dienen;
- gebiedsgebonden zijn;
- in lijn liggen met en bijdragen aan het beleid van de gemeente en de behoefte in het stadsdeel;
- aanloop richting de accommodatie stimuleren.

Dit zorgt dat laagdrempelig(e) aanbod en activiteiten met een aanloop- en/of ontmoetingsfunctie de voorkeur hebben, bijvoorbeeld een Stip of bepaalde functies van de bibliotheek. Ook welzijns- en zorgorganisaties, die hun

---

⁷ Daarmee voldoen aan artikel 9 van het VN- Verdrag inzake de rechten van personen met een handicap.

werkzaamheden dichtbij de gewone leefomgeving aanbieden, komen in aanmerking. Deze insteek biedt geen ruimte aan organisaties met commerciële doeleinden, tenzij deze voldoen aan de voorwaarden en daarbij een maatschappelijke tegenprestatie leveren waarvan de inwoners en het stadsdeel profiteren.

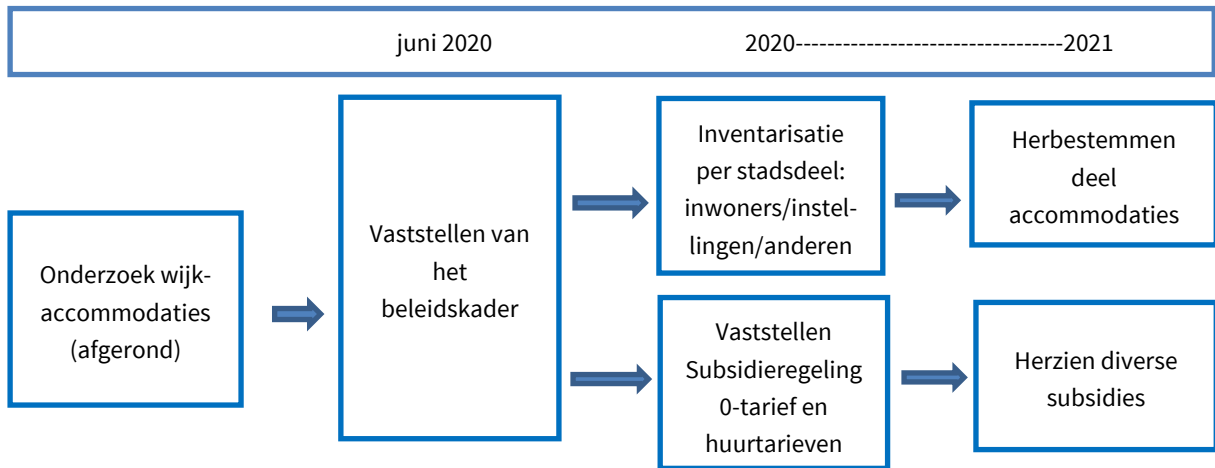

Figuur 1. Infrastructuur van gemeentelijke en niet-gemeentelijke plekken voor inwonersinitiatieven in Nijmegen (peildatum maart 2019).

Toelicht van de kaart: de rode stippen zijn de huidige wijkaccommodaties. De vierkantjes zijn locaties met een vergelijkbare functie als een wijkaccommodatie. Deze zijn zowel in gemeentelijk als in particulier eigendom. Dit zijn bijvoorbeeld sociale ondernemingen zoals De Broerderij, Buur, of Bij Bosshardt, ‘de huiskamer’ van het Leger des Heils. De donkerblauwe stippen zijn locaties met potentie om deze functie te vervullen, zoals bijvoorbeeld sportkantines.

3. Aan de slag: de uitvoeringsagenda

Het omschreven beleid stelt het uitvoeringskader. Na vaststelling door de gemeenteraad gaan we samen met partners en inwoners aan de slag om hier invulling aan te geven. De planning ziet er als volgt uit:

Transformatieproces *Ruimte voor ontmoeting*

Transformatieplannen per stadsdeel – start 2020

Samen met partners en bewoners nemen we de komende jaren de wijkaccommodaties onder de loep. Om te bepalen welke accommodaties in aanmerking komen voor een transformatie worden ze getoetst aan de drie basisfuncties. Daarnaast vindt er een inventarisatie plaats van de behoefte en de vraag naar bepaalde functies in het stadsdeel. We doen dit aan de hand van transformatieplannen, waarbij de uitgangspunten in dit beleid leidend zijn. Om dit te doen hebben we een onderlegger aan vergelijkbare informatie van de huidige wijkaccommodaties nodig. Deze informatie is opgehaald in samenwerking met het vastgoedbureau Republiq. De accommodaties zijn geanalyseerd op (maatschappelijk) gebruik en exploitatie. Hiermee hebben we inzicht gekregen in leegstand, verhuur, wijkactiviteiten en financiën.

Uit dit proces kan naar voren komen dat een wijkaccommodatie in aanmerking komt voor herbestemming of doorontwikkeling.⁸ Als dit gebeurt wordt er rekening gehouden met

- het behoud van bestaande gebiedsgebonden inwonersinitiatieven;
- de eventuele herbestemming van een gemeentelijk beheerde wijkaccommodatie die volgt na de realisatie van, voor betrokkenen aanvaardbare, alternatieve oplossingen.

De bestedingsruimte die hierbij vrijkomt wordt bepaald door de opdracht vanuit de stadsbegroting 2019-2022. Binnen het programma Welzijn, Wijkontwikkeling en Zorg moet bij het onderdeel wijkaccommodaties structureel € 0,7 tot € 1 miljoen getransformeerd worden door in te zetten op efficiënter gebruik van wijkaccommodaties. De vrijgespeelde exploitatiemiddelen blijven beschikbaar binnen het taakveld Samenkracht en Burgerparticipatie en worden via de uitgangspunten van *Ruimte voor ontmoeting* geïnvesteerd. Dit betekent dat:

- de eventueel vrijkomende exploitatiemiddelen beschikbaar blijven binnen het taakveld Samenkracht en Burgerparticipatie;
- de vrijkomende exploitatiemiddelen eerst worden gebruikt om de impact van de transformatie op te vangen in een stadsdeel. Overgebleven middelen worden stedelijk ingezet ten behoeve van het beoogde beleid.

⁸ Doorontwikkeling betekent bijvoorbeeld dat het gebouw niet langer een wijkcentrum is, maar wordt aangepast tot een dienstengebouw, waardoor een andere invulling wordt gevonden voor beheer.

Visieontwikkeling op de sterke sociale basis

Interventieplan fase 4 (interventie nummer 1) – gereed begin 2021

In hoofdstuk twee is benoemd dat er een analyse nodig is van de gemeentelijke welzijnssubsidies.⁹ Dit om tot een visie te komen die van toepassing is op de zogenoemde sterke sociale basis. Deze basis is het geheel aan activiteiten en voorzieningen die bijdraagt aan het welzijn van inwoners. Op dit moment missen wij een eenduidig beeld van wat deze basis precies is en wat wij als gemeente hierin willen ondersteunen. Vanuit het interventieplan willen wij hier meer grip op krijgen. Het doel is het realiseren van een goed doordachte visie op de sociale basisstructuur voor volwassenen en ouderen. Daarop gebaseerd wordt een afwegingskader opgesteld om onze gemeentelijke ondersteuning in de vorm van subsidies te (her)inrichten. Op dit moment wordt de huidige basisstructuur van de welzijnssubsidies doorgelicht. Met behulp van een extern bureau worden bouwstenen geleverd voor een brede visie en afwegingskader. Bij dit proces wordt de stad betrokken.

Ruimte voor ontmoeting is onderdeel van het welzijnsdomein en daarmee van de sterke sociale basis. Dit beleid moet zodoende hierop aansluiten. Op die manier ondersteunen wij als gemeente een samenhangend geheel aan activiteiten en voorzieningen dat bijdraagt aan het welzijn van inwoners.

Ontwikkelen nieuwe tarievennota

Herijken van tarieven – start 2020

Uit het beleidsvormingstraject, de transformatieopdracht en de visie op de sterke basis komt de noodzaak naar voren voor een herijking van het tarievenstelsel. De uitvoering van permanente en incidentele huur en de inzet van het nultarief is niet uniform en verschilt per wijkaccommodatie. VSA heeft het proces opgestart voor een tarievennota voor een eenduidige uitvoering, die optimaal aansluit bij *Ruimte voor ontmoeting* en de visie op de sterke sociale basis.

Stimuleren van het gebruik van accommodaties van derden

Beschikbaar maken kaart met infrastructuur van ontmoetingsplekken – start 2020

Naast mogelijk herhuisvesten van bestaande inwonersinitiatieven maken wij voor de toekomstige initiatieven en andere gebruikers inzichtelijk welke accommodaties beschikbaar zijn. Zo bedienen we, via het gemeentelijk makelpunt, inwoners en maatschappelijke organisaties die op zoek zijn naar een zaal, ruimte of pand voor niet-commerciële activiteiten. Naast deze gemeentelijke plekken zijn er ook allerlei andere ruimtes in Nijmegen te huur. Voor dit beleidstraject is een eerste inventarisatie gemaakt van dergelijke plekken. Deze kaart gaan we jaarlijks updaten en beschikbaar stellen, waardoor niet gemeentelijke plekken ook vindbaar zijn via onze website.

Aanpassen van bestemmingsplannen sportaccommodaties – uitvoering 2021

Op dit moment mogen in sportkantines alleen activiteiten van leden plaatsvinden. Om deze plekken beschikbaar te maken voor niet-commerciële, lokaal gebonden activiteiten voor en door inwoners zijn aanpassingen in de bestemmingsplannen nodig. De omgevingsvisie en plannen die in 2021 van kracht worden bieden de kans om dit in één keer te doen.

We realiseren dat dit kansen biedt. Tegelijkertijd vraagt het extra inzet van clubs waardoor de druk op de organisatiekracht van sportverenigingen toeneemt. Het is daarom geen verplichting. De club bepaalt zelf of ze onderdak biedt aan dergelijke activiteiten. Bij de verdere uitwerking moet gekeken worden naar de manieren van stimulering, facilitering en uitvoering in combinatie met de lopende ontwikkelingen op het gebied van onder andere inclusief sporten, gezondheid en maatschappelijke betrokkenheid en activiteiten op clubs.

---

⁹ Welzijnssubsidies zijn in deze context subsidies op het gebied van: WMO, bewonersparticipatie, gezondheid, sport en diversiteit.